

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82739,Browkin-Jerzy.html>
2022-10-03, 16:19

Browkin Jerzy

BROWKIN Jerzy (5 XI 1934, Maciejów, pow. kowelski, Wołyń – 23 XI 2015, Warszawa), matematyk. Syn Jana, inżyniera, i Niny z domu Łuchtan, absolwentki studiów matematycznych.

B. był laureatem III olimpiady matematycznej dla uczniów szkół średnich (1952), uczniem Jana Kozickiego (założyciela olimpiad matematycznych), maturę uzyskał w 1952 w Szkole Ogólnokształcącej im. T. Reytana w Warszawie. Studiował 1952–56 matematykę na UW, potem na Uniw. Łomonosowa w Moskwie pod kierunkiem Igora R. Szafarewicza. Doktorat uzyskał na UW na podstawie rozprawy *Konstrukcja wieży ciał klas* w 1963. Był uczniem W. Sierpińskiego i Szafarewicza, formalnym promotorem był A. Mostowski. Pracował stale na UW, w 1969 habilitował się na podstawie rozprawy *Zera form*. Był zaangażowany w organizację Międzynarodowego Kongresu Matematyków w Warszawie (planowanego w 1982, przeprowadzonego w 1983). Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1987. Pełnił funkcję dziekana wydz. matematyki, informatyki i mechaniki UW. Od 1993 był profesorem zwyczajnym. Był autorem ponad 70 prac naukowych, tłumaczem 3 książek [spis w Schinzel (b) 2016]. Znakomita większość dotyczy teorii liczb, inne należą do szerokokorozumianej algebry, do działów: ciała – wielomiany, algebra homologiczna, pierścienie i algebry przemienne, teoria macierzy. Sam swoje zainteresowania naukowe podzielił następująco: elementarna teoria liczb (lata pięćdziesiąte), algebraiczna teoria liczb (lata sześćdziesiąte), zera form w ciałach lokalnych (lata siedemdziesiąte), zagadnienia arytmetyczne w algebraicznej K-teorii (lata osiemdziesiąte), hipoteza abc (lata dziewięćdziesiąte), obliczenia łagodnych jąder ciał kwadratowych i sześciennych (lata 1999–2004), krzywe eliptyczne (od 2005). Szczegółowo specjalistyczne osiągnięcia B. zawarte są we wspomnianej wyżej pracy Andrzeja Schinzla. Wynika z niej, że B. należy do światowej czołówki matematyków zajmujących się w/w

dziedzinami matematyki. W 1994, wspólnie z Juliuszem Brzezińskim, sformułował n -hipotezę uogólniającą hipotezę abc na liczby całkowite $n \geq 3$. Wypromował siedmiu doktorów, 3 z Polski, 4 z zagranicy. Świadczy to o wysokiej pozycji B. w dziedzinach przez niego reprezentowanych. Jeden z doktorantów, Mariusz Skałba, tak wspomina B.: „Miałem to szczęście, że będąc na trzecim roku zapisałem się na seminarium Profesora Browkina z Algebraicznej K-teorii, nowoczesnego działu matematyki na pograniczu algebry, arytmetyki, geometrii i topologii. Aby pozyskać uczestników z młodszych lat studiów Profesor napisał w obwieszczeniu, że nie zakłada praktycznie żadnej uprzedniej wiedzy specjalistycznej u potencjalnych uczestników. Według mnie (ale nie tylko) słowa dotrzymał. Seminarium to prowadzone było w bardzo przystępny, a jednocześnie zajmujący i inspirujący sposób. Ważną lekturą była czerwona książeczka Johna W. Milnora [laureata medalu Fieldsa, później nagrody Abela]: *Introduction to algebraic K-theory*. To jakże wpływowe dziełko wielkiego Milnora (wprowadził w nim „na palcach” i przez to spopularyzował funktor K_2) napisane było, jak na mój niewyrobyony gust i niedojrzałość matematyczną, zbyt lakonicznie i miejscami nieprecyzyjnie. Profesor Browkin rozczytał dla nas, uczestników tego seminarium, książeczkę Milnora na zrozumiałe szczegóły. Zrobił to jednak w taki sposób, że to zejście na poziom szczegółów nie zaburzyło równowagi misternej konstrukcji całej teorii, ale wzmocniło poczucie, że chodzi tu o matematykę nie tylko wysoce abstrakcyjną, ale równocześnie bardzo konkretną”. Autor wspomnień zauważa jeszcze, że niektórzy z angielskich algebraików, kolegów prof. Edmunda Puczyłowskiego, bardzo cenili sobie monografię B. *Teoria ciał* i korzystali z niej, mimo bariery językowej.

B. był 1975–91 sekretarzem redakcji „Acta Arithmetica”, od 1992 do końca życia członkiem Rady Redakcyjnej. W 2006 przeszedł na emeryturę, od 2007 do 2015 był zatrudniony w Instytucie Matematycznym PAN, w Zakładzie Teorii Liczb. W opinii środowiska był entuzjastą matematyki, osobą powszechnie cenioną i szanowaną.

B. ma bardzo duże zasługi dla edukacji matematycznej w Polsce. Od 1969 był członkiem, a 1972–74 przewodniczył

Komitetowi Olimpiady Matematycznej w Warszawie, przygotowywał zadania i ich rozwiązania. Zostały wydane dzięki temu zbiory zadań z olimpiad z wzorcowymi rozwiązaniami, które nie tylko pokazywały jak je rozwiązywać, ale też uczyły rzesze nauczycieli i uczniów jasnego i precyzyjnego formułowania myśli i przeprowadzania dowodów matematycznych. Jest również autorem podręczników dla uczniów liceów i publikacji dla nauczycieli. Bardzo zależało mu na przybliżeniu nauczycielom dyscypliny, którą reprezentował i szeroko rozumianej kultury matematycznej. W recenzji tomu poświęconego 25. olimpiadzie matematycznej zauważono: „Wydaje się, że obserwowany pęd (na ogół nie dający dobrych efektów) uzdolnionej matematycznie młodzieży do studiowania książek matematycznych zaawansowanych pod względem pojęciowym wywołany jest częściowo brakiem w polskiej literaturze fachowej ciekawych pozycji z zakresu matematyki elementarnej, pozwalających na wyładowanie energii i zapału twórczego młodych matematyków. Małe odkrycia nowych faktów lub nawet małych teorii, jak można śmiało nazwać rozwiązanie wielu zadań z olimpiad matematycznych, pozwolą młodemu czytelnikowi ukształtować sobie pogląd na przyszłą pracę naukową”. Szkoda, że w edukacji matematycznej w Polsce pomijano wskazania i zalecenia B.

A. Schinzel (a): *Z żałobnej karty. Jerzy Browkin (1934–2015)*, „Wiadomości Matematyczne” 52.1 (2016), s. 179–180; tegoż (b): *Prace Jerzego Browkina z teorii liczb*, „Wiadomości Matematyczne” 52.2 (2016), s. 289–297; tegoż: *Jerzy Browkin (1934–2015)*, „Acta Arithmetica” 172.3 (2016) (wersja angielska); S. Hartman: Recenzja – *J. Browkin, Wybrane zagadnienia z algebry, BM t. 31, PWN, Warszawa 1968*, str. 226, „Wiadomości Matematyczne” 11(1970), s. 323–326; T. Iwaniec, E. Otto, A. Schinzel: Recenzja – *J. Browkin, J. Rempała S. Straszewicz, 25 lat Olimpiady Matematycznej (wybór zadań)*, *WSiP, Warszawa 1975*, str. 280, „Wiadomości Matematyczne” 21.1 (1978), s. 92–93; M. Skałba: *Wspomnienia*
<https://www.mimuw.edu.pl/sites/default/files/wspomnienia/jerzy-browkin/jerzy-browkin-ms.pdf> [dostęp 30 XI 2018].

Stanisław Domoradzki

[Poprzedni](#)
[Następny](#)